

ODNOS STUDENATA PREMA TJELESNOJ I ZDRAVSTVENOJ KULTURI

Vladimir Šumanović, Mara Šumanović, Đula Špigel

Ekonomski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku
Hrvatska

Stručni članak

UDK: 796.071.5

Primljeno: 15. 11. 1996.

Prihvaćeno: 02. 12. 1996.

Sažetak

Za učinkovitu nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, nužno je u procesu planiranja i programiranja respektirati stavove studenata prema ovom predmetu i ponudjenim programskim sadržajima. Prepoznavanje studentskih stavova je i osnovni cilj ovoga rada. U tu svrhu oblikovana su dva upitnika kojima je anketirano 613 studenata prve i druge godine Ekonomskoga fakulteta u Osijeku u akademskoj 1995./96. godini.

Prvi upitnik (U1) učinjen je s ciljem da se studenti opredijele za ponuđene programske sadržaje. To je ujedno i način za formiranje nastavnih odjela.

Drugi upitnik (U2) učinjen je s namjerom da se utvrdi odnos studenata prema predmetu, njegovoj korisnosti tijekom studiranja, da se utvrdi zadovoljstvo fondom sati i načinom rada. Studenti su bili u prilici dati svoje prijedloge i sugestije.

Dobivene informacije obrađene su na način da su izračunate distribucije frekvencija i postoci.

Rezultati U1- upitnika pokazuju da se većina studenata opredijelila za fitness.

Analiza U2- upitnika ukazuje na pozitivan stav studenata prema tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi te korisnosti nastave tijekom studiranja. Studenti bi bili zadovoljni sa 2-3 sata nastave tjedno izvan redovne satnice. Nisu potpuno zadovoljni načinom provođenja nastave, stoga predlažu da se poboljšaju materijalni uvjeti rada, a osobito da se smanji broj studenata u odjelima i ponudi više programskih sadržaja u jednoj godini. Studentice žele više programa aerobike u kombinaciji s fitnessom.

Ključne riječi: tjelesna i zdravstvena kultura, planiranje nastave, stavovi studenata, programski sadržaji.

Abstract

STUDENTS PERCEPTIONS OF PHYSICAL EDUCATION

In the process of planning and programming physical education classes it is highly relevant to perceive and respect the students' attitudes towards the subject and its programme opportunities in order to increase the teaching efficacy and efficiency. The main goal of this research was to find out what students perceptions and opinions were. For that purpose two questionnaires were designed and 613 freshmen and sophomores (the 1st and the 2nd year students) from the Faculty of Economics in Osijek, academic year 1995/1996, took part in the investigation and answered the research questions.

The questionnaire number 1 (Q1) offered opportunities for students to select the physical education programme they preferred most. Simultaneously, the obtained data were used for the formation of teaching groups.

The purpose of the second questionnaire (Q2) was the recognition and determination of students attitudes towards all the kinds of benefits they might have from participating in physical education classes during their study. Further, it was important to find out whether the number of practical sessions per week and the teaching delivery were satisfactory. Suggestions and propositions were expected from the students.

The frequency distribution and the percentages were calculated from the obtained data.

The results of the Q1 show that the majority of students chose the physical fitness programmes. The analysis of Q2 shows positive attitudes towards physical education. Students also think it is very useful to participate in physical activities during their study. Two to three practical sessions per week, but outside of the regular classes time-table, would be satisfactory. Students are not completely satisfied with the way teaching was being conducted, so they suggested an improvement of the material work conditions, emphasising the necessity of decreasing the number of students in groups and increasing the number of available programmes (female students seek more aerobic programmes combined with physical fitness programmes).

Keywords: physical education, teaching planning, students perceptions, physical education programmes

Uvod

Jedna od važnih zadaća tjelesne i zdravstvene kulture na visokoškolskoj razini jest

formiranje pozitivnoga stava kod studenata prema tjelesnom vježbanju kao važnom čimbeniku njihovog zdravog životnoga stila. (James et al., 1993).

U funkciji tog zadatka nužno je u procesu planiranja i programiranja respektirati stavove studenata prema ovom području te uočiti, koliko su zadovoljni s načinom izvođenja nastave, ponuđenim programskim sadržajima i sl. (Kosinac, 1994; Jurković, 1984).

Nastava tjelesne i zdravstvene kulture na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku provodi se prema službenom planu u prvoj i drugoj godini studija s fondom od dva sata nastave tjedno u sklopu redovite satnice. Usprkos tome što nijedan fakultet ne posjeduje vlastite sportske prostore te činjenici da su ratna razaranja devastirala ionako oskudne sportske objekte, profesori uspijevaju s velikim naporom organizirati nastavu u iznajmljenim prostorima za sve studente u redovitom tjednom rasporedu.

Kako bismo osuvremenili nastavu na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, pristupili smo izradi ovoga projekta sa zadatkom da se utvrde:

1. interesi studenata prema programskim sadržajima koji su im se objektivno mogli ponuditi ;
2. odnos studenata prema tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi (organizaciji nastave, fondu sati, korisnosti predmeta u studiju itd).

Dobiveni rezultati rabe se u procesu planiranja i programiranja za formiranje homogeniziranih skupina, a važni su i za programiranje nastave koja bi imala biti optimalno usmjerena prema interesima i potrebama studenata kao subjektima u nastavi.

Metode rada

Uzorak ispitanika činili su redoviti studenti prve i druge godine Ekonomskoga fakulteta u Osijeku tijekom akademske 1995./96. godine.

Uzorkom nisu obuhvaćeni studenti = sportaši koji su inače oslobođeni ove nastave.

Na prvi upitnik U1 odgovorilo je ukupno 613 studenata, od toga 393 studenata prve godine i 220 studenata druge godine. U uzorku studenata prve godine bilo je 158 studenata i 235 studentica. U uzorku studenata druge godine bilo je 93 studenta i 127 studentica.

Na drugi upitnik U2 odgovore je dalo ukupno 616 ispitanika. Od toga 444 studentice i 172 studenta.

Prikupljeni podaci obrađeni su tako da su izračunate distribucije frekvencija i postoci.

Uzorak varijabli

Istraživanjem je ispitano sljedeće:

1. preferencija studenata prema određenim programskim sadržajima,
2. korisnost tjelesne i zdravstvene kulture tijekom studija,
3. zadovoljstvo nastavnim fondom sati,
4. optimalno vrijeme za provođenje nastave,
5. zadovoljstvo načinom izvođenja nastave,
6. prijedlozi i sugestije.

U svrhu praćenja odabranih varijabli, učinjena su dva ciljana upitnika.

U prvom se upitniku U1, osim općih podataka, od studenata tražio odgovor na jedno pitanje sa šest ponuđenih odgovora zatvorenoga tipa (varijabla 1).

Upitnik U2 sastavljen je od sedam pitanja, od kojih je šest zatvorenoga i jedno otvorenoga tipa.

Tablica 1: Za koju se grupu sporta želite opredijeliti? (studenti)

Programi	I. godina		II. godina		Ukupno	
	n	%	n	%	n	%
Fitness	76	48.10	49	52.68	125	49.80
Nogomet	46	29.11	28	30.10	74	28.48
Košarka	17	10.75	9	9.68	26	10.35
Odbojka	11	6.96	3	3.23	14	5.58
Rukomet	4	2.53	3	3.23	7	2.79
OKT	4	2.53	1	1.08	5	1.99
Ukupno	158	100	93	100	251	100

Tablica 2: Za koju se grupu sporta želite opredijeliti? (studentice)

Programi	I. godina		II. godina		Ukupno	
	n	%	n	%	n	%
Fitness	194	82.55	120	94.50	314	86.74
Odbojka	16	6.81	3	2.36	19	5.25
Košarka	10	4.26	4	3.15	14	3.87
Rukomet	8	3.40	0	0.00	8	2.21
OKT	7	2.98	0	0.00	7	1.93
Ukupno	235	100	127	100	362	100

Rezultati

Analiza U1

U tablici broj 1 prikazani su odgovori studenata vezani za program u koji se žele uključiti.

Studentima 1. i 2. godine najinteresantniji su programi fitnesa (49.80%), nogometa (28.48%) pa košarke (10.35%). Najveći broj studentica (86.74%) opredijelio se za program fitnesa, a svega 14% za druge programske sadržaje. Vidljivo je da rang odabranih sadržaja odgovara popularnosti programskih sadržaja u našoj sredini. Nadalje je lako uočiti kako su studenti više zainteresirani za programe sportskih igara od studentica.

Analiza U2

Upitnik je ispunilo 616 studenata. Na prvo pitanje "Da li ste mišljenja da je predmet Tjelesna i zdravstvena kultura potrebit u studiju?", 90% studentica i 85% studenata odgovorilo je kako ga smatra potrebitim. Interesantno je da je veći broj studentica dao potvrdni odgovor. Ovaj rezultat moguće je objasniti činjenicom da su studentice manje uključene u programe tjelesnog vježbanja, pa im je nastava tjelesne i zdravstvene kulture najčešće jedina tjelesna aktivnost.

Na drugo pitanje "Udovoljava li postojeći broj sati Vašim potrebama?", dobiveni su sljedeći odgovori:

- **potpuno** - 39% studentica i 34% studenata;
- **djelomično** - 43% studentica i 42% studenata;
- **ne zadovoljava** - 18% studentica i 24% studenata.

Odgovori pokazuju da su studenti manje zadovoljni postojećim fondom sati od studentica.

Na treće pitanje (tablica 3) studenti su mogli birati između četiri ponudena odgovora (1-4 sata tjedno).

Tablica 3: Koji bi fond sati zadovoljio Vaše potrebe?

Tjedni fond sati	Studenti (%)	Studentice (%)	Ukupno (%)
1	25	26	25.5
2	33	46	39.5
3	23	22	22.5
4	19	6	12.5

Analiza tablice 3 otkriva da je više studentica nego studenata zadovoljno postojećim brojem sati nastave. Kada se odgovori na ovo pitanje dovedu u relaciju s odgovorima na pitanje broj 2, može se zaključiti da je studentima postojeći fond sati nedostatan.

Na četvrto pitanje (tablica 4) dati su sljedeći odgovori:

Tablica 4: U koje vrijeme želite da se provodi nastava Tjelesne i zdravstvene kulture?

Vrijeme	Studenti (%)	Studentice (%)	Ukupno (%)
U redovitoj satnici	27	25	26
Izvan nastave	45	37	41
Ujutro	22	15	18
Navečer	6	23	15

Rezultati pokazuju da studentima najviše odgovara nastava koja bi se provodila izvan redovite satnice, što je suprotno postojećem

načinu rada. Većina studenata Ekonomskoga fakulteta su putnici, stoga je teško udovoljiti ovim zahtjevima.

Na peto pitanje (tablica 5) dani su sljedeći odgovori:

Tablica 5: Smatrate li da bi Tjelesna i zdravstvena kultura trebala biti u planu tijekom svih godina studija?

	Studenti (%)	Studentice (%)	Ukupno (%)
Da	64	70	67
Ne	36	30	33

Odgovori na ovo pitanje interesantni su i poticajni. Većina studenata smatra kako bi se nastava Tjelesne i zdravstvene kulture trebala održavati na svim godinama studija. Tu činjenicu valja respektirati u nastojanjima da se ovaj predmet ugradi u planove tijekom svih godina studija, čime bi se stvorili optimalni uvjeti u kojima bi tjelesna aktivnost postala navika studenata u kreiranju njihovog zdravog životnoga stila.

Odgovori na šesto pitanje prikazani su u tablici 6.

Tablica 6: Da li ste zadovoljni načinom izvođenja nastave?

	Studenti (%)	Studentice (%)	Ukupno (%)
Zadovoljno	51	57	54
Djelomično	39	38	39
Nije zadovoljno	10	5	8

Vidljivo je iz tablice 6 da je više od polovice studenata zadovoljno načinom rada, ali je i velik broj studenata djelomično zadovoljan, što su i obrazložili u prijedlozima odgovarajući na pitanje broj 7.

Pitanje broj 7 "Navedite nekoliko prijedloga i sugestija koji bi poboljšali kvalitetu nastave Tjelesne i zdravstvene kulture", bilo je otvorenoga tipa. Brojni odgovori sugeriraju sljedeće: studenti zahtijevaju smanjenje broja

studenata u skupinama te poboljšanje materijalnih i higijenskih uvjeta za izvođenje nastave. Studentice traže više aerobike u kombinaciji s fitnessom. Predlažu raznovrsnije programske sadržaje tijekom akademske godine.

Rezultati U1 služe za formiranje nastavnih odjela, a U2 za planiranje i programiranje nastave koja će biti usmjerena prema subjektu u nastavi - studentima.

Time će se stvoriti optimalni uvjeti za učinkovitost nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Zaključak

Na uzorku studenata 1. i 2. godine Ekonomskoga fakulteta u Osijeku provedeno je ispitivanje s ciljem da se:

- utvrde interesi studenata prema ponuđenim programskim sadržajima, a u svrhu formiranja homogenih skupina (U1);
- utvrdi odnos studenata prema tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi radi veće učinkovitosti nastave (U2).

Analiza U1 pokazuje da se 87% studentica opredijelilo za program fitnesa, kao i 50% studenata. Studenti, osim prema fitnessu, pokazuju interes prema nogometu (30%) i košarci (10%) itd.

Analiza podataka iz U2 omogućava zaključak:

- studenti smatraju predmet Tjelesna i zdravstvena kultura potrebitim tijekom studija,
- bili bi zadovoljni s 2-3 sata redovite nastave,
- studenti bi voljeli da se nastava provodi izvan redovite satnice.
- Studenti nisu potpuno zadovoljni načinom na koji se nastava provodi. Stoga predlažu da se: poboljšaju materijalni i higijenski uvjeti za nastavu, smanji broj studenata u skupinama, omoguće raznovrsni sadržaji tijekom godine. Studentice traže više aerobike u kombinaciji s fitnessom.

Literatura

1. James, F., Sallio and Thomas L. McKenzie (1993). Physical educations role in public health. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 64 (4): 365-376.
2. Jurković, N. (1984). Mogući pravci razvoja tjelesnog odgoja na sveučilištu. U: *Zbornik radova II. kongresa pedagoga fizičke kulture (76-77)*, Zagreb.
3. Kosinac, Z. (1994). Stavovi studenata prema temeljnim vrijednostima nastave tjelesne i zdravstvene kulture na fakultetima Sveučilišta u Splitu. *Školski vjesnik, Split*, 43(1): 89-95.